

Asia: VN/27266/2024

Lausuntopyyntö pankkipalvelulainsäädännön arviointia koskevasta työryhmämietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne yrityksen ja yhteisön perusmaksutiliä koskevista ehdotuksista

Vastuullinen Lahjoittaminen VaLa ry on yleishyödyllisten yhteisöjen verkosto. VaLalla on lähes 90 jäsenyhteisöä, joiden tukijoina on yli miljoona suomalaista. Työryhmämietinnön osalta VaLa lausuu yhdistysten ja säätiöiden laajennetusta oikeudesta peruspankkipalveluihin, pankkipalveluiden riittävän laadun ja saatavuuden varmistamisesta sekä de-risking-ilmion ehkäisystä.

VaLa kannattaa tavoitetta varmistaa yhdistysten ja muiden samankaltaisten oikeushenkilöiden peruspankkipalvelut ja niiden kohtuullinen hinnoittelu. Tavoitteilla tuetaan yhdistymisvapautta, kansalaisyhteiskunnan toimintaa ja yhteiskunnallista osallisuutta.

Yhtenä perusteena voi pitää Suomen rahankeräyslakia, joka velvoittaa, että rahankeräyslupahakemuksessa ilmoitetaan rahankeräyksessä käytettävät pankkitilit ja tilin käyttöoikeuksia koskevat tiedot. Velvoite tarjota peruspankkipalvelua yleishyödyllisille yhteisöille, joilla on rahankeräyslupa tai jotka aikovat hakea lupaa, on perusteltua. Varainhankinnan eri muotojen, kuten rahankeräysten, toteuttaminen yleishyödyllisten yhteisöjen toiminnan rahoittamiseksi on kasvanut viime vuosina ja tulee kasvamaan myös jatkossa.

VaLa pitää hyvänä ehdotusta koskien uutta yrityksen ja yhteisön perusmaksutiliä, joita talletuspankit olisivat velvoitettuja tarjoamaan. Ehdotetut rajaukset perusmaksutiliasiakkaisiin yhdistysten ja säätiöiden osalta ovat myös kannatettavia.

Mietinnössä todetaan, että pankkipalvelut ovat yhdistyksille usein saman hintaisia kuin yrityksille. VaLa:n mielestä hinnoittelussa tulisi huomioida yhdistys- ja säätiötoiminnan yleishyödyllisyys ja se, ettei toiminnassa pyritä voitontavoitteluun. Maksutapahtumien toteuttamisen, kuten toistuvien

suoramaksujen ja e-laskujen pankkipalvelumaksut, ovat kuukausilahjoituksia kerääville järjestöille yksi suurimmista rahankeräysten kulueristä. VaLa kannattaa pankkipalveluiden hinnoittelun kohtuullistamista ja esittää, että palvelukuluja voitaisiin tarkastella erityisesti rahankeräystahojen osalta. Lähes joka viides suomalainen on säännöllinen tukija yhdelle tai useammalle järjestölle, joten kyse on merkittävästä taloudellisesta ja yhteiskunnallisesta toiminnasta.

Viimeisimpien tutkimusten mukaan noin puolet suomalaisista lahjoittaa rahaa vuosittain. Eri järjestöille ja keräyksiin satunnaisesti lahjoittaneista henkilöistä 15 prosenttia kertoo antaneensa rahaa lipaskeräykseen. Järjestöjen on tarjottava vaihtoehtoa tehdä lahjoitus käteisenä tilisiirtojen, tekstiviestilahjoitusten ja mobiilimaksamisen rinnalla. Myös muut yhteisöjen varainhankintatulot kuten pääsylippu-, käsiohjelma- ja arpajaismyynti toteutetaan usein käteisvaroin. Mahdollisuus tallettaa käteistä rahaa on sekä heikentynyt että kallistunut. VaLa esittää, että yhteisöasiakkaille turvataan kattava ja kohtuuhintainen mahdollisuus käteisen tallettamiseen.

Vala kannattaa myös esityksen tavoitetta ehkäistä de-risking-ilmiötä, koska taloudellisen tai yhteiskunnallisen toiminnan ei tulisi estyä pankkien riskienhallintakäytäntöjen takia. Sisäministeriön julkaisu vuodelta 2024 suomalaisten voittoa tavoittelemattomien organisaatioiden sektorin (NPO-sektori) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarviosta on kattava. Riskiarvion mukaan yhdistys- tai säätiöasiakkaat eivät lähtökohtaisesti muodosta pankeille asiakkaina merkittävää riskiä. Arviossa todettiin, että riskiksi voi muodostua se, jos NPO-toimijoille ei tarjota riittäviä ja oikeasuhtaisia peruspankkipalveluja.

2. Huomionne asiakaspalvelua koskevista ehdotuksista

-

3. Huomionne muista esityksen yhteydessä arvioiduista aiheista (esim. yhdenvertaisuus, raportointi, jatkoselvittävät aihekokonaisuudet)

Varainhankinta osana järjestöjen toimintaa on viime vuosina Suomessa kasvanut ja kehittynyt. Taloustutkimuksen toteuttaman tutkimuksen mukaan vuonna 2014 tuotot olivat arviolta 239 miljoonaa euroa, ja vuoteen 2023 mennessä tuotot olivat nousseet yli miljardiin euroon. Tämän rahamäärän liikuttamiseen tarvitaan erilaisia luotettavia maksamisen keinoja sekä pankkitilejä, joille varat ohjautuvat.

VaLa toivoo, että mahdollisen pankkipalvelulainsäädännön toimeenpanoa ja vaikutuksia seurataan ja lainsäädännön kehittämistä tehdään yhdessä asiakaskunnan kanssa. VaLa odottaa, että mietinnön kirjaus hyvään pankkitapaan liittyen ”Luottolaitoksen on otettava toiminnassaan huomioon asiakkaan ja eri asiakasryhmien asema ja etu sekä tarjottavien palveluiden luonne” kuvaa laajaa ja hedelmällistä yhteistyötä pankkien ja yhdistys- ja säätiöasiakkaiden välillä tulevaisuudessa.

4. Halutessanne voitte jättää tähän muita huomioita

-

Robertsson Tessa
Vastuullinen Lahjoittaminen ry